

PROP/2025-12

17 czerwca 2025 r.

OPINIA

**dotycząca nowej wersji projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska
zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne**

W odpowiedzi na pismo Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 02.06.2025 r., znak DP-WOPV.0220.20.2024.AW, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, działając na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie, przedstawia opinię na temat najnowszej wersji projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne (nr 1240 w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Klimatu i Środowiska), przekazanej wraz z tym pismem.

Rada pozytywnie opiniuje rozwiązanie prawne zawarte w przedstawionym do oceny projekcie.

Jednocześnie Rada zwraca uwagę, że:

- a) ocena skutków regulacji nie jest w pełni spójna z treścią projektu;
- b) aktualne pozostają uwagi i propozycje Rady zgłoszone w opinii nr PROP/2025/10¹ w punktach od C do G.

UZASADNIENIE

W opiniowanej wersji rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne Ministerstwo Klimatu i Środowiska zaproponowało wprowadzenie moratorium na wykonywanie polowania na 7 gatunków ptaków:

- 1) jarząbek *Tetrastes bonasia*,
- 2) krzyżówka *Anas platyrhynchos*,
- 3) cyraneczka *Anas crecca*,
- 4) głowienka *Aythya ferina*,
- 5) czernica *Aythya fuligula*,
- 6) słonka *Scolopax rusticola*,
- 7) łyska *Fulica atra*.

Potrzebę takiej zmiany uzasadniono „koniecznością przeprowadzenia pogłębionego monitoringu liczebności populacji ww. siedmiu gatunków ptaków”, którego celem ma być „jednoznaczne określenie czynników wpływających na stan ich populacji”. Do czasu uzyskania tych danych, które pozwoliłyby na dokładniejsze zaplanowanie działań ochronnych, moratorium miałoby stanowić tymczasowy, najłatwiejszy do wprowadzenia środek ograniczający śmiertelność tych gatunków – zastosowany zgodnie z zasadą ostrożności.

¹ https://prop.gov.pl/wp-content/uploads/2025/05/PROP-25-10_zmiany-na-liscie-lownych-ptakow.pdf

Państwowa Rada Ochrony Przyrody podziela generalne założenie tego uzasadnienia. W szczególności w przypadku głowienki, czernicy, cyraneczki, łyski, jarzábka i słonki występuje albo udokumentowany, wieloletni spadek liczebności populacji – w Polsce lub wręcz na poziomie europejskim, albo trendy te są nierozpoznane, a liczebność populacji stosunkowo niewielka. Zostało to szczegółowo omówione w cytowanej wyżej opinii Rady nr PROP/2025/10 z 12 maja 2025 r. Jednocześnie w Polsce nie istnieje i nigdy nie miało miejsca rzeczywiste „gospodarowanie” populacjami tych gatunków „zgodnie z zasadami ekologii”, o którym mowa w art. 1 i 3 ustawy Prawo łowieckie. Obecnie poziom ich pozyskania łowieckiego wykazuje długookresowy trend malejący i w niektórych przypadkach zbliża się do zera. Nie ma przyrodniczego ani ekonomicznego uzasadnienia do utrzymania polowań na nie. Wprowadzenie moratorium na polowania zgodnie z zasadą ostrożności jest rozwiązaniem zasadnym z punktu widzenia ochrony przyrody oraz realizacji krajowych i unijnych zobowiązań w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.

Jak wykazano szczegółowo w opinii PROP/2025/10, wbrew argumentom podnoszonym niezasadnie przez niektóre organizacje i instytucje, zaprzestanie polowań na przedmiotowe gatunki (włączając w to także krzyżówkę):

- nie spowoduje dodatkowych utrudnień przy realizacji inwestycji;
- nie ma związku ze szkodami powodowanymi przez niektóre gatunki ptaków w uprawach;
- nie będzie miało statystycznie istotnego wpływu na opłacalność gospodarki rybackiej;
- nie będzie miało jakiegokolwiek dostrzegalnego wpływu na możliwości monitorowania czy zwalczania zjadliwej grypy ptasiej;
- nie wpłynie na bezpieczeństwo ruchu lotniczego – cywilnego lub wojskowego;
- nie powinno być skorelowane ze skutecznością ograniczania przez myśliwych liczebności populacji inwazyjnych gatunków obcych.

Przyczyny kurczenia się populacji omawianych gatunków są złożone i mogą obejmować m.in. degradację siedlisk lęgowych i żerowiskowych, drapieżnictwo, płoszenie oraz zmiany troficzne wód. Czynnikiem dodatkowym, który może być łatwo ograniczony poprzez zaproponowaną zmianę rozporządzenia, jest właśnie pozyskanie łowieckie. W ocenie PROP wprowadzenie moratorium może przynieść wymierne korzyści przyrodnicze i być równie skuteczne jak ochrona gatunkowa.

Rada zwraca jednak uwagę, że skoro uznano, iż obecnie dostępne dane są w odniesieniu do niektórych gatunków niewystarczające i wymagają uzupełnienia w trakcie obowiązywania moratorium, to informacja w OSR, że wdrożenie tego działania „nie powoduje skutków finansowych dla jednostek sektora finansów publicznych”, jest z tym uzasadnieniem niespójna. Już obecnie środki na monitoring przyrodniczy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska są niewystarczające i bez ich znaczącego zwiększenia spowodują konieczność ograniczenia dotychczasowych badań, a w efekcie zwiększenie skali niewywiązywania się Polski z obowiązków w tym zakresie, wynikających z przepisów Unii Europejskiej. Dla zapewnienia bezstronności i związanej z tym wiarygodności badań oraz odpowiedniej jakości wyników, nie można tego „pogłębionego monitoringu” oprzeć wyłącznie np. o statystyki łowieckie czy „darmowe” zasoby danych organizacji pozarządowych. Objęcie monitoringiem nowych gatunków oraz poszerzenie zakresu badań i analiz naukowych w sposób oczywisty będzie uzależnione od zapewnienia na ten cel adekwatnych środków.

PROP dostrzega trudności polityczne i społeczne związane z objęciem moratorium krzyżówki – gatunku liczego, choć istotnego z punktu widzenia ochrony innych gatunków kaczek. Powodem objęcia tego taksonu moratorium mogłoby być przede wszystkim ograniczenie wpływu pomyłek podczas polowań na krzyżówki na inne gatunki kaczek – objęte moratorium lub ochroną. Nie podano jednak tego argumentu ani w uzasadnieniu, ani w OSR dotyczącym tego projektu. PROP zaznacza, że niniejsza pozytywna opinia odnosi się także do ewentualnej wersji okrojonej projektu, nieuwzględniającej objęcia moratorium krzyżówki. Jak jednak wskazaliśmy w opinii nr PROP/2025/10, należałoby wprowadzić alternatywne rozwiązania ograniczające zabijanie innych gatunków ptaków niż dopuszczone do pozyskania, wskazane w punktach C i D przytaczanej opinii PROP z maja tego roku. Dotyczą one wycofania możliwości polowań na ptaki nocą i w trudnych warunkach świetlnych oraz wprowadzenia systemu obowiązkowego raportowania pomyłek. Potrzeba tych zmian jest niezależna od tego, jakie gatunki zostaną objęte moratorium.

PROP przypomina również o potrzebie uwzględnienia szerszego pakietu zmian w przepisach łowieckich, wskazanych w opinii PROP/2024-08² i PROP/2025-10. W odniesieniu do zmienianego rozporządzenia w szczególności rekomendujemy:

- ✓ aktualizację rozporządzenia poprzez uwzględnienie rozdzielenia gatunku gęsi zbożowej *sensu lato* na gęsę zbożową *Anser fabalis* i tundrową *Anser serrirostris*, w tym w kontekście obowiązkowego raportowania pozyskania obu taksonów, wynikającego z art. 12 dyrektywy ptasiej, dotyczącego wszystkich państw członkowskich (§ 1 ust. 1 pkt 16 lit. a);
- ✓ skorygowanie daty rozpoczęcia okresu polowań na grzywacze *Columba palumbus* – na 1 października (§ 1 ust. 1 pkt 18);
- ✓ wprowadzenie całorocznego moratorium na polowania na kuropatkę *Perdix perdix*; (§ 1 ust. 1 pkt 14 oraz ust. 5).

Zmiany dotyczące gęsi zbożowej i tundrowej powinny objąć także rozporządzenie w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (szczegółowe omówienie w opinii PROP/2025/10).

PROP wyraża nadzieję, że przedstawiona opinia i wskazane postulaty zostaną przeanalizowane i uwzględnione w dalszych pracach legislacyjnych.

dr inż. Andrzej Kepel
przewodniczący Rady

Do wiadomości:

- Ministra Klimatu i Środowiska – Pani Paulina Hennig-Kloska
- Główny Konserwator Przyrody – Pan Mikołaj Dorożała
- Departament Leśnictwa i Łowiectwa MKiŚ

² https://prop.gov.pl/wp-content/uploads/2024/06/Opinia-PROP-24-08_polowania-na-ptaki.pdf